

Dokument nr. 8:59

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Per Sandberg

Forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Per Sandberg om statlig myndighetsansvar for å bygge hovedrørledninger for naturgass til bruk i Norge

Til Stortinget

BAKGRUNN

Dagens situasjon med et meget stramt kraftmarked og store svingninger i prisnivået for kraft har på mange måter vært en varslet situasjon. Fagpersoner i kraftbransjen har gjentatte ganger advart mot den stadig svekkede kraftbalansen i Norge og Norden. I energimeldingen fra regjeringen Bondevik I ble årsakene til og konsekvensene av dagens scenario grundig beskrevet. Lite reelt er likevel gjort for å forhindre at situasjonen skulle oppstå.

Den negative utviklingen har ikke vært særlig påvirket av de forskjellige regjeringene eller stortingsflertallene. Norges kraftbalanse har blitt betydelig svekket de siste 15 årene. Fra å være en energinasjon med stort kraftoverskudd opplever vi nå stort kraftunderskudd i et normalår.

Norge er spesielt sårbart fordi vårt kraftbehov hovedsakelig dekkes av vannkraftproduksjon. I våte år kan vi få en kraftproduksjon på opptil 150 TWh. I tørrår, derimot, kan vi risikere en kraftproduksjon på rundt 90 TWh. Norsk kraftforbruk er ca. 125 TWh. På kort sikt er det vanskelig for forbrukere, næringsliv og offentlige institusjoner å tilpasse sitt forbruk til de store variasjonene i tilbudet.

Gjennom det nordiske kraftmarkedet har vi sikret oss mot disse variasjonene gjennom import/eksport av strøm. Dette gjør at ressursene i den nordiske kraftsektoren utnyttes bedre. Samtidig har kraftpro-

duksjonen i Sverige og Finland i stor grad hatt samme utviklingen som i Norge. Ifølge Statnett er kraftbalansen i Norden svekket over lang tid, og er nå svært bekymringsfull. Det mangler også investeringsbeslutninger som vil bidra til å styrke balansen vesentlig. Stort politisk ønske om omfattende ENØK-tiltak kan selvsagt bidra til å redusere veksten i strømforbruket. Det er likevel lite som tyder på at ENØK-tiltak vil medføre lavere bruk av elektrisk kraft totalt sett.

Behovet for økt tilgang til kraft er derfor av vesentlig betydning for å unngå store prisvariasjoner og fare for rasjonering i fremtiden. Norge bør spesielt være interessert i å gjøre oss mindre avhengige av meteorologiske forhold, enten gjennom ny kraftproduksjon som supplerer vannkraften, eller ved å erstatte strøm med andre varmekilder. Økt bruk av gass dekker begge disse forhold. Forslagsstillerne mener gass bør ha en sentral rolle i å dekke Norges fremtidige kraftbehov. Gasskraft blir over hele verden sett på som en miljøvennlig og effektiv energikilde, og Norge bør se det enorme potensialet som gassen representerer.

En rekke steder fremstår som aktuelle for bygging av gasskraftverk. Det er i dag gitt 3 konsesjoner til bygging av gasskraftverk i Norge - Skogn, Kollsnes og Kårstø. I tillegg omtales Grenland, Mongstad, Risavika, Tjeldbergodden og andre som aktuelle steder for kraftverk i fremtiden. Foreløpig er likevel ingen kraftverk bygget. Dette har blant annet en bakgrunn i politisk usikkerhet som utløser økonomisk usikkerhet. Krav om CO₂-håndtering, CO₂-avgifter m.m. er eksempler på det. Denne risikoen kan Stortinget redusere betydelig ved å legge til rette for utbygging av nødvendig infrastruktur i Norge.

Norske myndigheter har vært en aktiv pådriver for å eksportere store volum norsk gass til kontinen-

tet. De høye volumene har gjort det lønnsomt å bygge nødvendige gassrørledninger fra Norge til det europeiske gassmarkedet. Samtidig har man ikke bygget opp tilsvarende infrastruktur i Norge. Den manglende infrastrukturen i Norge har gjort at bruken av gass til kraftproduksjon eller direkte i husstandene/næringslivet er liten.

Forslagsstillerne mener at privat skapervilje vil løse de fleste behov og utfordringer i vårt samfunn. Det er likevel lite trolig at et norsk industriselskap eller gruppe av selskaper har så mye kapital og/eller store volumplaner for bruk av gass, at de alene kan forsvare investering av hovedrørledninger for gass. Gasskraftverk kan sikre store nok volumer til å få lønnsomhet i utbygginger, men risikoen rundt selve gasskraftverket anses som høy. St.meld. nr. 9 (2002-2003) om innenlandsk bruk av naturgass mv. slår fast at det er høye investeringskostnader ved etablering av hovedgassrørledninger, mens driftskostnadene er lave. Derved kreves det høye volumer for at et rørledningsprosjekt skal være lønnsomt. I tillegg er levetiden på et gassrør svært lang, og lånemessig vil avdragene på lån - med langt kortere nedbetalingstid - være svært store de første årene. Kapitalbehovet og risikoen for aktører i næringslivet blir dermed for stor til at det blir bygget særlig infrastruktur.

Samfunnsøkonomisk er det likevel mye som tyder på at det er meget lønnsomt at slik infrastruktur blir bygget. Forslagsstillerne mener derfor staten må

ta en langt mer aktiv rolle i å sikre denne utbyggingen. Myndighetene har en viktig rolle blant annet i utbygging av vei- og strømmettet, og på samme måte bør myndighetene sikre "hovedveiene" for naturgass til bruk i Norge. Dette kan gjøres ved at myndighetsansvaret for infrastrukturen legges til et statlig selskap med nødvendige ressurser til å bygge ut hovedinfrastrukturen. Dette skal selvsagt gjøres ut fra økonomiske kriterier, slik at midlene tilfaller rørledninger i de områder hvor de gir størst effekt.

Staten må ta ansvaret for infrastrukturen rundt hovedrørledningene for naturgass slik at man raskere og lettere kan øke bruken av naturgass generelt, samt bidra til å bedre kraftbalansen og trygge kraftforsyningen.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen gjøre utbygging av hovedrørledninger for gass til et myndighetsansvar, og gjennom et statlig selskap foreta vurderinger, utredninger og finansiering av bygging av slik infrastruktur for gass.

5. februar 2003